

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2017. október hó 5. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

A folytatólagosan, bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette miatt I.rendű vádlott és társai ellen indított büntető ügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2017. március 28. napján kihirdetett 1.Bf.698/2016/6. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a felmentő rendelkezésnél a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontját és (4) bekezdés b) pontját jelöli meg.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság I. r. vádlott bűnösségét költségvetési csalás büntettében llapította meg (Btk. 396. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja). II. r., III. r., IV. r., V. r., szül. VI. r., VII. r. és VIII. r. vádlottakat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntettében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pontja).

I. r. vádlottat 400 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, egy napi tétel összegét 1.000,- Ft-ban állapította meg. Rendelkezett meg nem fizetés esetére a fogházra történő átváltoztatásról és a vádlottnak a pénzbüntetés megfizetésére 20 havi részletfizetést engedélyezett havi 20.000,-Ft-os törlesztő részlettel. Rögzítette a részletfizetés elmaradásának jogkövetkezményeit, 410.130,- Ft erejéig vagyonekobbzást rendelt el.

II. r. vádlott vonatkozásában a ... Városi Bíróság B... számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az alkalmazott próbára bocsátást megszüntette. Halmazati büntetésül 1 év 10 hónapi szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette, 2.109.798,- Ft összegre vagyonekobbzást rendelt el.

III. r. vádlottat 1 évi végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre, a vagyonekobbzás mértéke 690.525,- Ft.

IV. r. vádlottat 1 év 5 hónapi 3 évre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte, 1.129.950,- Ft erejéig alkalmazott vagyonekobbzást.

V. r. vádlottal szemben 1 évi szabadságvesztést szabott ki, végrehajtásában 2 évre felfüggesztve. 843.975,- Ft-ra vagyonekobbzást rendelt el.

.. szül. VI. r. vádlott és VII. r. vádlottakat 200-200 napi pénzbüntetésre ítélte, az egy napi tétel összegét 1.000-1.000,- Ft-ban határozta meg. Rendelkezett meg nem fizetés esetére a fogházra történő átváltoztatásról. E vádlottaknak 20 havi részletfizetést engedélyezett 10-10.000,- Ft-os havi

törlesztő részletre, és rögzítette a részletfizetés elmaradásának jogkövetkezményeit. VI. r. vádlottal szemben a vagyonekbeosztás mértéke 521.730,- Ft, míg VII. r. vádlott vonatkozásában 550.746,- Ft.

VIII. r. vádlottat 1 év 3 hónapi szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 3 évi próbaidőre függesztette fel. A vagyonekbeosztás összege 1.010.259,- Ft.

A szabadságvesztésre ítélt vádlottak esetében a végrehajtás fokozata börtön. A szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén legkorábban a büntetés 2/3 részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A Nyíregyházi Járásbíróság nyomozási bírója által elrendelt zár alá vételt valamennyi vádlott vonatkozásában az eljárás jogerős befejezésig fenntartotta.

... és ... forgalmi rendszámú ... személygépkocsikat elkobozta.

Rendelkezett a bűnjelek sorsáról. A lefoglalás megszüntetése mellett a további bűnjeleknek az iratokhoz csatolását rendelte, végül döntött a bűnügyi költség viseléséről. Az ítélet indokolásában 13. oldal utolsó előtti bekezdése (utalt arra, hogy a vádlottak cselekményüket folytatólagosan követték el, ennek rögzítése a rendelkező részből kimaradt).

Az ítélet ellen az ügyész valamennyi vádlott terhére fellebbezést jelentett be a vádlottak bűnösségének megállapítását a vádirat szerinti 1 rb. folytatólagosan, jelentős vagyoni hátrányt okozva, bünszövetségben és üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntetében indítványozta. Velük szemben börtönbüntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés, továbbá vagyonekbeosztás alkalmazását indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság bár a bizonyítási eljárást maradéktalanul lefolytatta, azonban a bizonyítékokat nem a logika szabályainak megfelelően értékelte, illetve helyesen megállapított tényekből helytelenül következtetett.

A vádlottak és védőik felmentést célzóan fellebbeztek. A főügyészség a cselekmény súlyosabb minősítésére és a büntetések súlyosítására irányuló ügyész fellebbezést fenntartotta.

A másodfokon eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a vádlottakat az ellenük költségvetési csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés b) pont) bizonyítottság hiányában.

Mellőzte II. r. vádlott esetében a próbára bocsátás megszüntetésére vonatkozó rendelkezést, a zár alá vételt feloldotta és a két személygépkocsi kiadásáról rendelkezett I. és II. r. vádlottak részére. Döntött a bűnjelek sorsáról, megállapította, hogy az első fokú eljárásban felmerült 424.054,- Ft bűnügyi költséget az állam viseli. Helyesbítette IV. r. vádlott anyjának a nevét, és a Nemzeti Adó-és Vámhivatal polgári jogi igényét elutasította. Végül rögzítette a jogorvoslati lehetőséget, mivel az eltérő döntés megnyitotta a harmadfokú eljárás útját.

Az ítélet ellen a másodfokú ügyész valamennyi vádlott terhére fellebbezéssel élt. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozott tényállást állapított meg, azt csak a másodfokú bíróság által eszközölt módosítások tették megalapozatlanná. A törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését és a törvényszék másik tanácsának az eljárás megismétlésére utasítását indítványozta.

A vádlottak és védőik a másodfokú bíróság ítéletét tudomásul vették.

A fellebbviteli főügyészség átiratában másodfokú ítélet elleni ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fent valamennyi vádlott terhére, és az ügyben hozott első és másodfokú ítéletek megalapozatlanság okából való hatályon kívül helyezését indítványozta. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság bizonyítás felvételének hiányában nem dönthetett volna annak érdemi felülbírálatáról, a vádlottak bizonyítottság hiányában történő felmentéséről. Eljárási szabályt sértett azáltal, hogy bizonyítás felvétele nélkül mellőzte az elsőfokú bíróság tényállásának 7. oldal utolsó, és 8. oldal 1. bekezdését, valamint azáltal is, hogy azt rögzítette, hogy nem nyert bizonyítást, hogy a vádlottak az ítélet 8. oldalán megjelölt mennyiségű üzemanyagot behozták az országba, és ezután az elsőfokú ítéletben megállapított összegű adófizetési kötelezettségük keletkezett. A felmentő rendelkezésből következően tévesek a megváltoztatott járulékos rendelkezések is. Helyesnek ítélete a másodfokú bíróság azon álláspontját, miszerint helytálló az elsőfokú bíróság azon ténybeli és jogi álláspontja, amely a közteher fizetési kötelezettséget és az elkövetési értéket vádlottanként lebontva határozta meg, azonban a számítás alapja az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában nem lelhető fel. Egyetértett a vádhatóság az igazságügyi szakértő kirendelésével, illetve annak hiányával kapcsolatos törvényszéki érveléssel is, ugyanakkor tévesnek ítélte a másodfokú bíróság azon jogi álláspontját, mely szerint a vádlót terhelő bizonyítási teherre figyelemmel a nyomozó hatóság szakértelemmel rendelkező tagjának tanúkénti kihallgatása, és az általa készített táblázat és számítások adatainak ismertetése mellett még a bizonyítandó tény megítélése tárgyában felmerült kétség miatti különleges szakértelem szükségessége esetén sem áll fenn az ügyben eljáró bíróságoknak az igazságügyi jövedéki szakértő kirendelésére vonatkozó kötelezettségük. A fellebbviteli főügyészség álláspontja alapján a bizonyítás továbbfejlesztése indokolt, azonban figyelemmel a Be. 388. § (2) bekezdésére ez csupán hatályon kívül helyezés útján orvosolható, és nemcsak a másodfokú, hanem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését is szükségessé teszi.

A másodfokon eljáró törvényszék az első fokon elítélt valamennyi vádlottat az ellenük költségvetési csalási büntette miatt emelt vád alól felmentette. A büntetőjogi főkérdésben hozott eltérő döntés megnyitotta a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a harmadfokú eljárás lehetőségét.

Az ügyészi fellebbezésre tekintettel az ítélőtábla, mint harmadfokú bíróság a Be. 387. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárást teljes terjedelmében felülbíráta.

A nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség képviselője az átiratában foglaltakat fenntartotta.

A védők a másodfokú ítélet helybenhagyását és az ügyészi indítvány elutasítását indítványozták.

A felülbírálat során az ítélőtábla megállapította, hogy az első és másodfokú bíróságok a perrendi szabályok sérelme nélkül folytatták le a bizonyítási eljárást. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 352. § (1) bekezdés c) és d) pontjaiban írt okokból megalapozatlannak ítélte és a nyilvános ülésen a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított jogkörében eljárva a tényállást az iratok tartalma, illetve helyes ténybeli következtetés alapján helyesbítette, és kiegészítette, melynek eredményeképpen a Be. 351. § (1) bekezdése alapján azt irányadónak tekintette, a felmentésre irányuló fellebbezéseket alaposnak ítélte, és valamennyi vádlott felmentéséről határozott, továbbá a felmentéshez igazodóan megváltoztatta a járulékos rendelkezéseket is. Az ítélőtábla a felülbírálat során nem osztotta a fellebbviteli főügyészség azon álláspontját, miszerint a másodfokú bíróság megsértette a tényálláshoz kötöttség elvét és a felülmérlegelés tilalmát azáltal, hogy az elsőfokú bíróságtól teljesen eltérő tényállást állapított meg és az eltérésnek megfelelő indokát sem adta úgy, hogy a vádlottak felmentésének a valóságban nem volt helye.

A Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja kimondja, hogy megalapozatlanság esetében a másodfokú bíróság a tényállást kiegészíti, illetőleg helyesbíti, ha hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az

iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján megállapítható. A (3) bekezdés alapján a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az iratok tartalma, vagy ténybeli következtetés alapján a vádlottat az (1) bekezdés b) pontja alapján felmenti, vagy az eljárást megszünteti.

Akkor megalapozatlan és érdemi felülbírálatra alkalmatlan a másodfokú bíróság ítélete, ha a vádlott bűnösségét megállapító elsőfokú ítéletben rögzített tényállástól - ténybeli következtetés útján - eltérő tényállást állapít meg és a vádlottat felmenti, de határozatának indokolásában nem ad számot arról milyen tényekből vont le az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérő következtetéseket, illetve állapított meg eltérő tényállást (BH 2007. 366). Tehát fentiekből megállapítható, hogy a másodfokú bíróságnak felmentés esetén lehetősége van az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására egyrészt az iratok egybehangzó adataira figyelemmel, másrészt tényből levont következtetés útján, azonban a határozat indokolásában számot kell adnia arról, hogy mely tényből vont le eltérő következtetést az elsőfokú bíróság nem megfelelőnek tartott következtetéséhez képest, és ebből következően melyik az az új tény, amely lehetővé teszi az eltérő tényállás megállapítását.

A másodfokú bíróság a 9. oldal 5. bekezdésében helyesen állapította meg, hogy a büntetőeljárás során meghallgatott T1 tanúvallomása és összefoglaló jelentései - miután azok szakértői kompetencia kérdésébe tartozó megállapításokat tartalmaznak - bizonyítékként nem értékelhető, mivel szakértő kompetenciával nem rendelkezik. Az eljárás során bevont igazságügyi műszaki szakértői véleményben foglaltak pedig nem alkalmasak a vádlottak büntetőjogi felelősségének kétséget kizáró megállapítására.

A vádemelés alapja T1 vám-és pénzügyőri szakkordinátor által készített ún. összefoglaló jelentés volt, amely számos esetben csupán valószínűségi adatokat tartalmazott, melyet tanúkénti kihallgatása során T1 is megerősített. Az ügyben kirendelt igazságügyi szakértő az üzemanyag tartályok méretét szemrevételezéssel állapította meg, és kiegészítő véleményében nagy hibahatárral nyilatkozott azok lehetséges méretéről. Az sem került feltárára, hogy a vádlottak, vagy a vádlottak valamelyike részt vett-e az üzemanyag tartályok átalakításban.

A bizonyítás továbbfejlesztésére az eljárás során a bizonytalanságok, aggályok ellenére ügyészi indítvány nem volt.

Az elsőfokú bíróság a bünszövetség megállapíthatóságát nem találta bizonyítottnak, a büntetőjogi felelősséget egyéniesítette, de arról már nem adott számot, hogy milyen módszerrel, hogyan jutott el az egyes vádlottak személyére lebontott kereskedelmi mennyiségű üzemanyag mennyiségi meghatározásához a konkrét adófizetési kötelezettség mértékének megállapításához, és az adónem sem volt tisztázott. E körben helytállóan állapította meg a törvényszék, hogy az elsőfokú bíróság szakértői kompetencia körébe tartozó számításokat végzett (másodfokú határozat 8. oldal 6. bekezdés).

A másodfokú bíróság határozatának indokolásában igen részletesen számot adott arról, hogy mely tényből vont le eltérő következtetést, és mely tényt teszi lehetővé eltérő tényállás megállapítását, amelyből a vádlottak büntetőjogi felelősségének hiányára vonható következtetés.

Végül az ítélet tábla is utal a másodfokú bíróság által felhívott a NAV vezetőjének 2016. február 16-án kiadott útmutatójára, mellyel érvénytelenítette a korábbi szigorú rendelkezéseket.

Mindezekre figyelemmel az ítélőtábla a Be. 397. §-a alapján a törvényszék, mint másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyásáról határozott azzal, hogy pontosította a rendelkező részben a bűncselekmény megjelölését.

Debrecen, 2017. október 5.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Szabóné Dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. előadó bíró, Dr. Nagy Éva sk. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.698/2016/6. számú ítélete az ítélőtábla jelen határozatával jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2017. október 5.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

kiadó